Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 6ης Σεπτεμβρίου 2012 [1]

Υπόθεση C-456/11

Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts, Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG,Krones AGκατά Samskip GmbH

[αίτηση του Landgericht Bremen (Γερμανία)για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Έννοια του όρου "απόφαση" — Απόφαση με την οποία το δικαστήριο ενός κράτους μέλους κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο — Απόφαση στηριζόμενη επί της διαπιστώσεως του κύρους και της εκτάσεως της ισχύος ρήτρας περί απονομής δικαιοδοσίας στα ισλανδικά δικαστήρια — Αποτέλεσμα — Έκταση»

1. Σε περίπτωση που το δικαστήριο ενός κράτους μέλους εκδώσει απόφαση, στο διατακτικό της οποίας διατυπώνει την κρίση ότι «στερείται δικαιοδοσίας», αφού προηγουμένως, στο σκεπτικό, έχει αναγνωρίσει ως έγκυρη ρήτρα περί απονομής δικαιοδοσίας στα δικαστήρια τρίτου κράτους, υποχρεούται το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, το οποίο επιλαμβάνεται της ίδιας αγωγής, να κρίνει επίσης ότι στερείται δικαιοδοσίας;

2. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το ερώτημα που θέτει το Landgericht Bremen (Γερμανία) στο πλαίσιο αγωγής που άσκησαν η Krones AG και οι ασφαλιστές της κατά της Samskip GmbH, προκειμένου να αποζημιωθούν για τη ζημία που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων.

3. Με το ερώτημα αυτό, το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [2], τα οποία αναφέρονται αντίστοιχα στον ορισμό της «αποφάσεως», κατά την έννοια του κανονισμού 44/2001, και στην αρχή της αυτόματης αναγνωρίσεως κάθε «αποφάσεως» που έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος.

I – Το νομικό πλαίσιο

4. Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 6, 15 και 16 του κανονισμού 44/2001 έχουν ως εξής:

«(2) Ορισμένες διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων για τη δικαιοδοσία και την αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων δυσχεραίνουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Είναι ουσιώδης η θέσπιση διατάξεων σχετικά με την ενοποίηση των κανόνων σύγκρουσης

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 12, σ. 1.

δικαιοδοσίας στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και σχετικά με την απλούστευση των διατυπώσεων για την ταχεία και απλή αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων κρατών μελών που δεσμεύονται από τον ανά χείρας κανονισμό.

[…]

(6) Για να επιτευχθεί ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, είναι αναγκαίο και ενδεδειγμένο οι κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων να καθορίζονται από δεσμευτικό και άμεσα εφαρμοστέο κοινοτικό νομοθέτημα.

[…]

(15) Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε δύο κράτη μέλη. Πρέπει να προβλεφθεί σαφής και αποτελεσματικός μηχανισμός για την επίλυση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας και συνάφειας και για την αποφυγή προβλημάτων που απορρέουν από τις διαφοροποιήσεις στα κράτη μέλη ως προς την ημερομηνία κατά την οποία μια υπόθεση θεωρείται ότι εκκρεμεί. Για τους σκοπούς του ανά χείρας κανονισμού πρέπει να καθοριστεί η ημερομηνία αυτή αυτοτελώς.

(16) Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης δικαιολογεί την αυτόματη αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία, εκτός σε περίπτωση αμφισβήτησης.»

5. Το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001 ορίζει τα εξής:

«Ως απόφαση, κατά την έννοια της παρούσας συμβάσεως, νοείται κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους, οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή, διαταγή εκτελέσεως, καθώς και ο καθορισμός της δικαστικής δαπάνης από τον γραμματέα.»

6. Το άρθρο 33 του ίδιου κανονισμού έχει ως εξής:

«1. Απόφαση που εκδίδεται σε συμβαλλόμενο κράτος αναγνωρίζεται στα υπόλοιπα συμβαλλόμενα κράτη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία.

2. Σε περίπτωση αμφισβητήσεως, κάθε ενδιαφερόμενος που [προβάλλει ως κύριο αίτημα] την αναγνώριση μπορεί να ζητήσει, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στα τμήματα 2 και 3 του παρόντος τίτλου, να διαπιστωθεί ότι η απόφαση πρέπει να αναγνωρισθεί.

3. Αν η επίκληση της αναγνωρίσεως γίνεται παρεμπιπτόντως ενώπιον δικαστηρίου συμβαλλόμενου κράτους, το δικαστήριο αυτό έχει διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει σχετικά.»

7. Κατά το άρθρο 34 του εν λόγω κανονισμού:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

1) αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους αναγνωρίσεως·

2) αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως ενώ μπορούσε να το πράξει·

3) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως·

4) αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που εκδόθηκε προγενέστερα μεταξύ των ιδίων διαδίκων και με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτο κράτος, εφόσον η προγενέστερη αυτή απόφαση συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος αναγνωρίσεως».

8. Το άρθρο 35 του κανονισμού 44/2001 έχει ως εξής:

«1. Απόφαση δεν αναγνωρίζεται, επίσης, αν έχουν παραβιασθεί οι διατάξεις των τμημάτων 3, 4 και 6 του τίτλου ΙΙ, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 72.

2. Κατά τον έλεγχο των βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, η αρχή ενώπιον της οποίας ζητείται η αναγνώριση δεσμεύεται από τις πραγματικές διαπιστώσεις στις οποίες το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως έχει θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, δεν ερευνάται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως. Οι σχετικοί με τη διεθνή δικαιοδοσία κανόνες δεν αφορούν τη δημόσια τάξη υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 1».

ΙΙ – Η διαφορά της κύριας δίκης

9. Η Krones AG, γερμανική εταιρία η οποία χρησιμοποιεί ως ασφαλιστές μεταφορών τις Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts και Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG[3], και η οποία είχε πωλήσει μια εγκατάσταση ζυθοποιίας σε μεξικανική επιχείρηση, ανέθεσε στη Samskip GmbH, γερμανική θυγατρική της Samskip Holding BV, εταιρίας μεταφορών και διαχειρίσεως διακινήσεως εμπορευμάτων που ιδρύθηκε στην Ισλανδία και έχει την έδρα της στο Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες), να οργανώσει και να φέρει εις πέρας τη μεταφορά της ως άνω εγκαταστάσεως από το Βέλγιο στο Μεξικό, βάσει φορτωτικής η οποία περιείχε ρήτρα περί δικαιοδοσίας των ισλανδικών δικαστηρίων.

10. Στις 30 Αυγούστου 2007, η αποδέκτρια και οι Gothaer κ.λπ. ενήγαγαν τη Samskip GmbH ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων, υποστηρίζοντας ότι το φορτίο είχε υποστεί ζημία κατά τη μεταφορά.

11. Με την απόφασή του της 5ης Οκτωβρίου 2009, το cour d'appel d'Anvers (δευτεροβάθμιο δικαστήριο της Αμβέρσας) (Βέλγιο), στο διατακτικό της αποφάσεως αυτής, διατύπωσε την κρίση ότι «στερείται δικαιοδοσίας», αφού προηγουμένως, στο σκεπτικό της αποφάσεως, είχε αναγνωρίσει ότι η ρήτρα της φορτωτικής περί δικαιοδοσίας των ισλανδικών δικαστηρίων ήταν έγκυρη και ότι, αν οι Gothaer κ.λπ. νομιμοποιούνταν ενεργητικώς να ασκήσουν αγωγή λόγω υποκαταστάσεώς τους στα δικαιώματα της Krones AG, δεσμεύονταν από τη ρήτρα αυτή.

12. Κατόπιν νέας αγωγής αποζημιώσεως που άσκησαν οι Krones AG και Gothaer κ.λπ. τον Σεπτέμβριο του 2010 ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων, το Landgericht Bremen, διατηρώντας αμφιβολίες ως προς τα έννομα αποτελέσματα της αποφάσεως που εκδόθηκε στο Βέλγιο, εξέδωσε στις 25 Αυγούστου 2011 διάταξη με την οποία ανέστειλε την έκδοση αποφάσεως.

3 — Στο εξής: Gothaer κ.λπ.

III – Τα προδικαστικά ερωτήματα

13. Το Landgericht Bremen υπέβαλε στο Δικαστήριο τα εξής τρία προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι ο όρος "απόφαση" περιλαμβάνει καταρχήν και αποφάσεις οι οποίες εξαντλούνται στη διαπίστωση ότι δεν συντρέχουν οι όροι του παραδεκτού (αποφάσεις επί του παραδεκτού);

2. Έχουν τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι ο όρος "απόφαση" του κανονισμού 44/2001 περιλαμβάνει και τις αποφάσεις περί περατώσεως της δίκης, με τις οποίες κρίνεται ότι το δικαστήριο στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας;

3. Έχουν τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001, υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την αρχή της αναγνωρίσεως (απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988, 145/86, Hoffmann, Συλλογή 1988, σ. 645), την έννοια ότι κάθε κράτος μέλος πρέπει να αναγνωρίζει τις αποφάσεις των δικαστηρίων άλλων κρατών μελών σχετικά με το κύρος ρήτρας περί παρεκτάσεως που συμφώνησαν οι διάδικοι, στις περιπτώσεις που, δυνάμει του εθνικού δικαίου του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, η κρίση σχετικά με το κύρος της συμφωνίας παρεκτάσεως καθίσταται τελεσίδικη, ακόμη και αν η σχετική κρίση συνιστά τμήμα αποφάσεως επί του παραδεκτού, η οποία απορρίπτει την αγωγή;»

IV – Η ανάλυσή μου

Α – *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

1. Επί του παραδεκτού και του περιεχομένου των προδικαστικών ερωτημάτων

14. Προκειμένου να προσδιοριστεί το περιεχόμενο των προδικαστικών ερωτημάτων, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η διαφορά της κύριας δίκης εντάσσεται στο πλαίσιο παρεμπίπτουσας διαδικασίας αναγνωρίσεως μιας αποφάσεως με την οποία το δευτεροβάθμιο δικαστήριο της Αμβέρσας έκρινε ότι «στερείται δικαιοδοσίας». Μολονότι η απόφαση αυτή χαρακτηρίζεται, σύμφωνα με το Landgericht Bremen, ως «Prozessurteil» (απόφαση επί του παραδεκτού) κατά το γερμανικό δίκαιο, εντούτοις, το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, αφορών όλες εκείνες τις αποφάσεις «οι οποίες εξαντλούνται στη διαπίστωση ότι δεν συντρέχουν οι όροι του παραδεκτού», αναφέρεται σε ένα υπερβολικά ευρύ πεδίο.

15. Θεωρώ, όπως και η Krones AG και οι Gothaer κ.λπ., ότι το εύρος της απαντήσεως του Δικαστηρίου πρέπει να περιοριστεί στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

16. Υπ' αυτή την έννοια, προτείνω την από κοινού εξέταση των δύο πρώτων προδικαστικών ερωτημάτων μετά την αναδιατύπωσή τους. Με τα δύο αυτά ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν ο όρος «απόφαση», κατά το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001, περιλαμβάνει και την απόφαση με την οποία το δικαστήριο ενός κράτους μέλους κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο βάσει ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, ακόμη και σε περίπτωση που η απόφαση αυτή χαρακτηρίζεται ως «απόφαση επί του παραδεκτού» κατά το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους.

17. Όσον αφορά το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να επισημανθεί η αμφισημία της εκφράσεως «κρίση […] [που] έχει ισχύ δεδικασμένου». Μολονότι η έκφραση παραπέμπει προφανώς στην εξάντληση των ενδίκων βοηθημάτων, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι αμφιβολίες του Landgericht Bremen οφείλονται στην πραγματικότητα στο γεγονός ότι η επίδικη κρίση σχετικά με την αρμοδιότητα των ισλανδικών δικαστηρίων δυνάμει της ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας περιέχεται στο σκεπτικό και όχι στο διατακτικό της αποφάσεως.

18. Κατά συνέπεια, θεωρώ ότι το τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να γίνει αντιληπτό υπό τους ακόλουθους όρους: πρόκειται για το ερώτημα αν, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο από το οποίο ζητείται η αναγνώριση αποφάσεως, με την οποία το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους κήρυξε εαυτό αναρμόδιο βάσει ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, δεσμεύεται από την αναγνώριση του κύρους και της εκτάσεως ισχύος της εν λόγω ρήτρας, η οποία περιέχεται στο σκεπτικό της αποφάσεως.

2. Επί του παραδεκτού των παρατηρήσεων της Ελβετικής Συνομοσπονδίας

19. Η Ελβετική Συνομοσπονδία έχει υπογράψει τη Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η οποία υπεγράφη στο Λουγκάνο στις 30 Οκτωβρίου 2007[4]. Με τη Σύμβαση του Λουγκάνο, γνωστή ως «παράλληλη σύμβαση», επεκτείνεται στο Βασίλειο της Δανίας, στη Δημοκρατία της Ισλανδίας, στο Βασίλειο της Νορβηγίας και στην Ελβετική Συνομοσπονδία το σύνολο, σχεδόν, των κανόνων που θέτει ο κανονισμός 44/2001, μεταξύ άλλων και των κανόνων που αφορούν τον ορισμό της έννοιας της αποφάσεως που μπορεί να αναγνωριστεί σε άλλο κράτος, καθώς και των αφορώντων τις λεπτομέρειες της διαδικασίας αναγνωρίσεως κανόνων. Η ερμηνεία των άρθρων 32 και 33 του κανονισμού αυτού από το Δικαστήριο θα ληφθεί, επομένως, υπόψη για την ερμηνεία των αντίστοιχων άρθρων που περιέχονται στη Σύμβαση του Λουγκάνο.

20. Κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 64, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο και του άρθρου 2 του πρωτοκόλλου 2 για την ομοιόμορφη ερμηνεία της σύμβασης και για τη μόνιμη επιτροπή, η Ελβετική Συνομοσπονδία υποβάλλει παραδεκτώς ενώπιον του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρατηρήσεις με την ευκαιρία της κρινόμενης αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που αφορά την ερμηνεία του κανονισμού 44/2001.

Β – *Επί του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος*

21. Με τα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν ο όρος «απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001, περιλαμβάνει και την απόφαση με την οποία το δικαστήριο ενός κράτους μέλους κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο βάσει ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, ακόμη και στην περίπτωση που η σχετική απόφαση χαρακτηρίζεται ως «απόφαση επί του παραδεκτού» κατά το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους.

1. Οι παρατηρήσεις των διαδίκων

22. Η Samskip GmbH, η Γερμανική, η Βελγική, η Αυστριακή και η Ελβετική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφενός, και η Krones AG και οι Gothaer κ.λπ., αφετέρου, προβαίνουν σε εκ διαμέτρου αντίθετες ερμηνείες του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001.

4 — ΕΕ 2009, L 147, σ. 5 (στο εξής: Σύμβαση του Λουγκάνο).

23. Οι μεν θεωρούν ότι η έννοια της αποφάσεως περιλαμβάνει και τις αποφάσεις που αποφαίνονται επί της διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει ρήτρας παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας.

24. Η Samskip GmbH, στηριζόμενη στο γράμμα και στις προπαρασκευαστικές εργασίες περί τη θέσπιση του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001, καθώς και στη γενική οικονομία και τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, παρατηρεί ότι θα αντέκειτο προς τον σκοπό της δημιουργίας ενός ενιαίου ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου ο εν γένει αποκλεισμός από το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 32 και 33 του εν λόγω κανονισμού των αποφάσεων που χαρακτηρίζονται ως «αποφάσεις επί του παραδεκτού» δυνάμει του δικαίου είτε του κράτους μέλους προελεύσεως είτε του κράτους μέλους αναγνωρίσεως. Κατά τη Samskip GmbH, μολονότι είναι εύλογη η απορία αν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «αποφάσεις», κατά την έννοια των άρθρων 32 και 33 του κανονισμού 44/2001, οι μη οριστικές αποφάσεις επί δικονομικών ζητημάτων, όπως η διαταγή προς ένα διάδικο να παραστεί ενώπιον του δικαστηρίου ή μια διάταξη διεξαγωγής αποδείξεων, το ζήτημα αυτό στερείται πρακτικής σημασίας, διότι τέτοιες αποφάσεις δεν παράγουν δεσμευτικά αποτελέσματα σε διασυνοριακό επίπεδο. Αντιθέτως, η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη μια αγωγή λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου και περατώνει τη δίκη μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα στο εξωτερικό και, ως εκ τούτου, επιβάλλεται η αναγνώρισή της. Σε αντίθετη περίπτωση, ο ενάγων θα μπορούσε να αγνοήσει την απόφαση αυτή και να ασκήσει νέα αγωγή ενώπιον άλλου κράτους μέλους, κάτι που θα ήταν αντίθετο προς τον σκοπό του κανονισμού 44/2001, ο οποίος έγκειται στην αποφυγή της διπλής ή παράλληλης εκδικάσεως της ίδιας υποθέσεως από περισσότερα δικαστήρια και της εκδόσεως εν δυνάμει αντιφατικών αποφάσεων.

25. Κινούμενη προς την ίδια κατεύθυνση, η Γερμανική Κυβέρνηση εκτιμά ότι από την οικονομία, το αντικείμενο και τον σκοπό του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι οι κρίσεις επί του παραδεκτού που αφορούν τη διαπίστωση διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει να θεωρούνται ως αποφάσεις δεκτικές αναγνωρίσεως, διευκρινίζοντας, πάντως, ότι το αποτέλεσμα της αναγνωρίσεως αυτής δεν μπορεί να βαίνει πέραν της σχετικής διαπιστώσεως. Κατά την εν λόγω κυβέρνηση, η οποία παραπέμπει στην έκθεση που συνέταξε ο P. Jénard[5] για τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η αρχή της αναγνωρίσεως, την οποία έχει καθιερώσει το Δικαστήριο για τις αποφάσεις ουσίας[6], πρέπει να εφαρμόζεται και σε αποφάσεις επί του παραδεκτού με τις οποίες το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως αποφαίνεται επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του. Επιπλέον, θεωρεί, όσον αφορά τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 15, καθώς και το άρθρο 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, ότι ένα σύστημα το οποίο στηρίζεται σε κανόνες που μπορούν να ερμηνευθούν εξίσου αρμοδίως από οποιοδήποτε δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης[7] έχει εφαρμογή στη διεθνή δικαιοδοσία των κρατών μελών και ότι οι διαπιστώσεις των δικαστηρίων ενός κράτους μέλους ως προς τη δικαιοδοσία πρέπει να γίνονται δεκτές από τα δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών.

26. Η Βελγική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η απουσία ακριβούς ορισμού της έννοιας της αποφάσεως στον κανονισμό 44/2001 επιτρέπει μια ευρύτερη ερμηνεία, σύμφωνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου[8].

27. Η Αυστριακή Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η σχετική συλλογιστική πρέπει να λαμβάνει ως αφετηρία την ανάγκη μιας ερμηνείας φιλικής προς την [ευρωπαϊκή] ολοκλήρωση και, αναφερόμενη στην έκθεση Jénard, καθώς και στην έκθεση που συνέταξε ο P. Schlosser[9] για τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 σχετικά με την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας στη σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθώς και στο πρωτόκολλο για την ερμηνεία της

5 — ΕΕ 1986, C 298, σ. 29 επ. (στο εξής: έκθεση Jénard).

6 — Η Γερμανική Κυβέρνηση αναφέρεται στην προπαρατεθείσα απόφαση Hoffmann (σκέψη 11), καθώς και στην απόφαση της 28ης Απριλίου 2009, C-420/07, Αποστολίδης (Συλλογή 2009, σ. I-3571, σκέψη 66).

7 — Απόφαση της 27ης Απριλίου 2004, C-159/02, Turner (Συλλογή 2004, σ. I-3565, σκέψη 25).

8 — Απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-39/02, Mærsk Olie & Gas (Συλλογή 2004, σ. I-9657).

9 — ΕΕ 1986, C 298, σ. 99 (στο εξής: έκθεση Schlosser).

από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υποστηρίζει ότι η απόφαση που εξέδωσε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο της Αμβέρσας, με την οποία διαμορφώθηκαν οριστικά οι έννομες σχέσεις των διαδίκων, πρέπει να περιληφθεί στην έννοια της «αποφάσεως», όπως αυτή αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001, και να υπαχθεί στο καθεστώς αναγνωρίσεως που προβλέπει το άρθρο 33 του κανονισμού αυτού, έστω και μόνο χάριν της ευρύτερης δυνατής συνοχής μεταξύ των αποφάσεων εντός της Ένωσης.

28. Η Ελβετική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ούτε ο εν λόγω κανονισμός ούτε η Σύμβαση του Λουγκάνο διακρίνουν μεταξύ των αποφάσεων επί του παραδεκτού και των αποφάσεων ουσίας. Προσθέτει δε ότι το αν μια απόφαση μπορεί να αναγνωριστεί ή να εκτελεστεί δεν εξαρτάται από τον χαρακτηρισμό της στο κράτος προελεύσεως. Η Ελβετική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι οι αποφάσεις «οι οποίες εξαντλούνται στη διαπίστωση ότι δεν συντρέχουν οι όροι του παραδεκτού» δεν συνιστούν ενιαία κατηγορία και εκτιμά ότι πρέπει να εξεταστεί αν η απόφαση της οποίας ζητείται η αναγνώριση αφορά όρο παραδεκτού από εκείνους που έχουν εναρμονιστεί με τον κανονισμό 44/2001 και τη Σύμβαση του Λουγκάνο και αν, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως, η απόφαση αυτή παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα και πέραν της αρχικώς κινηθείσας δίκης, πράγμα που προϋποθέτει ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως έχει εξετάσει τον εν λόγω όρο παραδεκτού ενδελεχώς και όχι μόνο συνοπτικώς.

29. Στηριζόμενη, όπως και η Samskip GmbH, τόσο στο γράμμα του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001 όσο και στη γενική οικονομία και τον σκοπό του κανονισμού αυτού, όπως αυτός προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις του 2 και 6, η Επιτροπή εκτιμά ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι μια απόφαση που περιορίζεται στην κήρυξη του απαραδέκτου μιας αγωγής ελλείψει διεθνούς δικαιοδοσίας εμπίπτει εξίσου με μια κρίση επί της ουσίας στο εννοιολογικό πεδίο του όρου «απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 32 του κανονισμού αυτού. Κατά την άποψή της, η μη αναγνώριση των αποφάσεων επί του παραδεκτού θα έθιγε τόσο την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις όσο και την ασφάλεια δικαίου. Η Επιτροπή υπογραμμίζει, επιπλέον, ότι το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001 αποκλείει τον έλεγχο της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως και προβλέπει ότι η δημόσια τάξη δεν μπορεί να εφαρμόζεται στους κανόνες περί δικαιοδοσίας, ενώ το άρθρο 36 του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι η εκδοθείσα απόφαση του κράτους μέλους προελεύσεως δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να αναθεωρηθεί επί της ουσίας. Επισημαίνει επίσης ότι αν, σύμφωνα με την έκθεση Jénard, μπορούν να αναγνωριστούν οι αποφάσεις που δεν έχουν ακόμη αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, πολλώ μάλλον πρέπει να αναγνωρίζονται οι αποφάσεις που αποφαίνονται αμετάκλητα επί της διεθνούς δικαιοδοσίας.

30. Η Krones AG υποστηρίζει την αντίθετη άποψη, παραπέμποντας στο περιεχόμενο ενός εγγράφου το οποίο συνέταξε, κατόπιν δικού της αιτήματος, ο κ. Geimer [10] και επισυνάπτει στις παρατηρήσεις της, από το οποίο προκύπτει ότι, «σύμφωνα με θεωρητική άποψη που κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος», το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001 αφορά μόνο τις αποφάσεις ουσίας και όχι εκείνες που έχουν απορρίψει το ένδικο βοήθημα λόγω ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου.

31. Οι Gothaer κ.λπ., καίτοι ισχυρίζονται ότι οι αποφάσεις επί του παραδεκτού δεν συνιστούν αποφάσεις που μπορούν να αναγνωριστούν και ότι το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα στερείται αντικειμένου και παραπέμπουν στην επιχειρηματολογία που περιέχεται στο συνημμένο στις παρατηρήσεις της Krones AG έγγραφο, προτείνουν, ωστόσο, στο Δικαστήριο να απαντήσει στα δύο

10 — Έγγραφο με τίτλο «Expertise sur la pertinence à l'échelle européenne des décisions de rejet de la demande en justice en raison de l'incompétence internationale dans le champ d'application du règlement nº 44/2001 et des conventions de Lugano» [Πραγματογνωμοσύνη επί της σημασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο των αποφάσεων που απορρίπτουν ένδικο βοήθημα λόγω ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 και των Συμβάσεων του Λουγκάνο].

πρώτα προδικαστικά ερωτήματα ότι τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι εμπίπτουν στην έννοια της αποφάσεως τόσο οι αποφάσεις επί του παραδεκτού όσο και οι αποφάσεις που αναγνωρίζουν έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας λόγω της υπάρξεως συμφωνίας παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας.

2. Η ανάλυσή μου

32. Το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001 ορίζει ως «απόφαση» κατά την έννοια του κανονισμού αυτού «κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο κράτους μέλους, οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή, διαταγή εκτελέσεως, καθώς και [τον καθορισμό] της δικαστικής δαπάνης από τον γραμματέα».

33. Κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητά τους και η ομοιόμορφη εφαρμογή τους στο έδαφος όλων των κρατών μελών, οι έννοιες που περιέχονται στον κανονισμό 44/2001 πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο ομοιόμορφο και αυτοτελή, λαμβανομένων υπόψη ιδίως του συστήματος και των σκοπών του κανονισμού αυτού[11]. Εξ αυτού προκύπτει ότι ο χαρακτηρισμός μιας κρίσεως ως «αποφάσεως» δεν μπορεί να εξαρτάται από την ονομασία του σχετικού κειμένου σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως ή του κράτους μέλους αναγνωρίσεως. Μπορούμε, επομένως, να εκλάβουμε εκ προοιμίου ως αδιάφορο τον χαρακτηρισμό «απόφαση επί του παραδεκτού», τον οποίον υιοθετεί το γερμανικό δίκαιο.

34. Εξάλλου, το Δικαστήριο, στηριζόμενο στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού 44/2001, σύμφωνα με την οποία πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια της ερμηνείας των διατάξεων μεταξύ της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις[12] και του κανονισμού αυτού, έχει κρίνει επανειλημμένως ότι, στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός αντικαθιστά τη Σύμβαση των Βρυξελλών στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, με εξαίρεση το Βασίλειο της Δανίας, η ερμηνεία στην οποία προβαίνει το Δικαστήριο όσον αφορά τη Σύμβαση αυτή ισχύει και για τον κανονισμό 44/2001, όταν οι διατάξεις του μπορούν να χαρακτηριστούν ισοδύναμες με τις διατάξεις της εν λόγω Συμβάσεως[13].

35. Τέτοια είναι η περίπτωση του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001, το οποίο επαναλαμβάνει τον ορισμό που περιεχόταν στο άρθρο 25 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, εκ του οποίου η νομολογία συνήγαγε τρία κριτήρια.

36. Το πρώτο από τα κριτήρια αυτά αφορά τη φύση του εκδώσαντος οργάνου. Η επίμαχη πράξη πρέπει να έχει εκδοθεί από δικαστήριο, δηλαδή από όργανο που ενεργεί αμερόληπτα και ανεξάρτητα από τα άλλα όργανα του κράτους. Το κριτήριο αυτό απορρέει από την ίδια τη διατύπωση του άρθρου 32 του κανονισμού 44/2001 και έχει χρησιμοποιηθεί επανειλημμένως από τη νομολογία του Δικαστηρίου[14].

37. Το δεύτερο κριτήριο, το οποίο συνδέεται άρρηκτα με το προηγούμενο, είναι διαδικαστικής φύσεως. Σύμφωνα με αυτό, η διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της αποφάσεως πρέπει να έχει διεξαχθεί τηρουμένης της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως. Η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού οδήγησε το Δικαστήριο στο να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό «απόφαση» στην περίπτωση των προσωρινών και συντηρητικών μέτρων που διατάσσονται χωρίς να έχει κληθεί να παραστεί ο διάδικος

11 — Αποφάσεις της 23ης Απριλίου 2009, C-167/08, Draka NK Cables κ.λπ. (Συλλογή 2009, σ. I-3477, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, C-347/08, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (Συλλογή 2009, σ. I-8661, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

12 — ΕΕ 1982, L 388, σ. 7 (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

13 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, C-406/09, Realchemie Nederland (Συλλογή 2011, σ. I-9773, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

14 — Αποφάσεις της 2ας Ιουνίου 1994, C-414/92, Solo Kleinmotoren (Συλλογή 1994, σ. I-2237, σκέψη 17), και προπαρατεθείσα απόφαση Mærsk Olie & Gas (σκέψη 45).

κατά του οποίου στρέφονται και προορίζονται να εκτελεστούν χωρίς να έχουν προηγουμένως κοινοποιηθεί [15]. Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, για την αναγνώριση μιας αποφάσεως, αρκεί αυτή να μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο κατ' αντιμωλίαν εξετάσεως προτού ζητηθεί η αναγνώριση και η εκτέλεσή της σε άλλο κράτος εκτός του κράτους προελεύσεως, αποφαινόμενο ότι εμπίπτουν στην έννοια της αποφάσεως οι προσωρινές αποφάσεις που δεν έχουν εκδοθεί κατ' αντιμωλίαν, αλλά μπορούν, πάντως, να αμφισβητηθούν [16], οι διαταγές πληρωμής [17] και οι ερήμην αποφάσεις που εκδίδονται χωρίς να έχει προηγηθεί εξέταση του ουσία βασίμου της αγωγής [18].

38. Το τρίτο κριτήριο είναι ουσιαστικής φύσεως. Η απόφαση χαρακτηρίζεται από την άσκηση εξουσίας εκτιμήσεως εκ μέρους του δικαιοδοτικού οργάνου που την εξέδωσε. Το κριτήριο αυτό προϋποθέτει τη διάκριση μεταξύ της περιπτώσεως στην οποία το όργανο αυτό ασκεί την εξουσία του να εκδίδει αποφάσεις και εκείνης στην οποία περιορίζεται σε έναν περισσότερο παθητικό ρόλο, ο οποίος συνίσταται, για παράδειγμα, στο να κάνει δεκτή τη βούληση των διαδίκων. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, «για να μπορεί μια πράξη να χαρακτηρισθεί ως "απόφαση" [...], η πράξη αυτή πρέπει να προέρχεται από δικαιοδοτικό όργανο [...] [*αποφαινόμενο] κυριαρχικώς επί ορισμένων από τα επίμαχα μεταξύ των διαδίκων σημεία*
[19]» [20]. Το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι δεν συνιστά απόφαση ο δικαστικός συμβιβασμός, ο οποίος έχει πρωτίστως συμβατικό χαρακτήρα, αφού το περιεχόμενό του εξαρτάται κυρίως από τη βούληση των μερών [21].

39. Δεδομένου ότι η νομολογία δεν έχει θέσει άλλα κριτήρια, η έννοια της αποφάσεως μπορεί να περιλαμβάνει τόσο τις αποφάσεις που εκδίδονται κατά την εκούσια δικαιοδοσία όσο και τις εκδιδόμενες κατ' αντιδικία, τόσο τις αποφάσεις προσωρινών ή συντηρητικών μέσων [22] όσο και τις οριστικές αποφάσεις ή ακόμη τις αποφάσεις που έχουν καταστεί αμετάκλητες, καθώς και εκείνες κατά των οποίων μπορεί ακόμη να ασκηθεί ένδικο μέσο.

40. Εφόσον μια δικαστική κρίση πληροί τα τρία αυτά κριτήρια, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της αποφάσεως που εξέδωσε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο της Αμβέρσας περί της διεθνούς δικαιοδοσίας του, εκτιμώ ότι μια τέτοιου είδους απόφαση καλύπτεται από τον ορισμό της «αποφάσεως» υπό τη διδόμενη από το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001 έννοια.

41. Υπέρ της λύσεως αυτής συνηγορούν το γράμμα, οι σκοποί και η γενική οικονομία του εν λόγω κανονισμού.

42. Πρώτον, η διατύπωση του ορισμού της έννοιας της αποφάσεως προσφέρεται για μια ευρεία, ή μάλλον για μια μη περιοριστική, ερμηνεία, καθόσον αναφέρεται σε «κάθε» απόφαση, ανεξαρτήτως της ονομασίας της ή των προϋποθέσεων εκδόσεώς της, και «έχει γενική ισχύ» [23].

43. Η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώθηκε από τις εκθέσεις Jénard και Schlosser, στις οποίες το Δικαστήριο έχει αναφερθεί επανειλημμένως.

15 — Απόφαση της 21ης Μαΐου 1980, 125/79, Denilauler (Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 149, σκέψη 17).

16 — Προπαρατεθείσα απόφαση Mærsk Olie & Gas (σκέψεις 50 έως 52).

17 — Απόφαση της 13ης Ιουλίου 1995, C-474/93, Hengst Import (Συλλογή 1995, σ. I-2113, σκέψη 14).

18 — Απόφαση της 2ας Απριλίου 2009, C-394/07, Gambazzi (Συλλογή 2009, σ. I-2563, σκέψη 23).

19 — Η υπογράμμιση δική μου.

20 — Προπαρατεθείσες αποφάσεις Solo Kleinmotoren (σκέψη 17) και Mærsk Olie & Gas (σκέψη 45).

21 — Προπαρατεθείσα απόφαση Solo Kleinmotoren (σκέψη 18).

22 — Για παράδειγμα, τυχόν απόφαση επί ασφαλιστικών μέτρων. Βλ., συναφώς, απόφαση της 6ης Ιουνίου 2002, C-80/00, Italian Leather (Συλλογή 2002, σ. I-4995, σκέψη 41).

23 — Όπ.π.

44. Όπως αναφέρεται στην έκθεση Jénard, ο ορισμός περιλαμβάνει «κάθε δικαστική απόφαση, όποιος και αν είναι ο τίτλος που τη χαρακτηρίζει» [24], που εκδίδεται επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων και ότι μπορούν να αναγνωριστούν οι προσωρινές αποφάσεις, καθώς και οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά την εκούσια δικαιοδοσία, ανεξαρτήτως του αν έχουν ή όχι ισχύ δεδικασμένου.

45. Ομοίως, σύμφωνα με την έκθεση Schlosser, η διατύπωση αυτή καλύπτει όλες τις αποφάσεις, ακόμη και τις παρεμπίπτουσες κρίσεις, «οι οποίες αφορούν την αναγνώριση ή τη ρύθμιση των έννομων σχέσεων μεταξύ των διαδίκων» [25]. Στην έκθεση αυτή, σύμφωνα με την οποία μία απόφαση που εκδόθηκε σε ένα κράτος ως κρίση επί του παραδεκτού μπορεί να συνιστά απόφαση επί της ουσίας σε άλλο κράτος, αναφέρεται ότι η ομάδα εμπειρογνωμόνων θεώρησε προφανή τη διαπίστωση ότι «πρέπει να αναγνωρίζονται οι *αποφάσεις* με τις οποίες αγωγή κηρύσσεται *απαράδεκτη*» [26] και διευκρινίζεται ότι, «όταν ένα γερμανικό δικαστήριο κηρύσσεται αναρμόδιο, ένα αγγλικό δικαστήριο δεν μπορεί να κηρυχθεί αναρμόδιο λόγω του ότι το γερμανικό δικαστήριο ήταν πράγματι αρμόδιο» [27].

46. Δεύτερον, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σκοποί που επιδιώκονται από τον κανονισμό 44/2001. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 2, 6, 16 και 17 προκύπτει ότι ο επίδικος κανονισμός σκοπεί στην εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων που εκδίδονται στα κράτη μέλη επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων, απλοποιώντας τις τυπικές προϋποθέσεις για την ταχεία και απλή αναγνώριση και την εκτέλεσή τους [28]. Επιπλέον, από τις αιτιολογικές σκέψεις 11, 12 και 15 του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι σκοπεί επίσης στην εξασφάλιση της ευχέρειας εντοπισμού του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία και, επομένως, στην εγγύηση προς τους ιδιώτες της ασφάλειας δικαίου, της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της ελαχιστοποιήσεως του κινδύνου παράλληλων ένδικων διαδικασιών με αντικείμενο την ίδια υπόθεση [29].

47. Οι σκοποί αυτοί, οι οποίοι στηρίζονται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, καθένα από τα οποία υποχρεούται να αναγνωρίζει ως ισοδύναμες τις δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται στα λοιπά κράτη μέλη, θα διακυβεύονταν σοβαρά αν οι αποφάνσεις σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία εξέφευγαν του μηχανισμού αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων που εισάγει ο κανονισμός 44/2001.

48. Επιβάλλεται, συναφώς, η επισήμανση ότι θα ήταν ευθέως αντίθετη προς τις αρχές της ευχέρειας εντοπισμού του αρμοδίου δικαστηρίου και της χρηστής απονομής της δικαιοσύνης η παραδοχή ότι, όταν το δικαστήριο ενός κράτους μέλους έχει διαπιστώσει ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία, ο διάδικος που προτίθεται να αμφισβητήσει τη σχετική απόφαση μπορεί να προσφύγει στα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών, ενώ θα όφειλε να χρησιμοποιήσει τα ένδικα μέσα που προβλέπονται από το δίκαιο του πρώτου κράτους μέλους.

49. Τρίτον, υπέρ της ερμηνείας αυτής συνηγορούν η γενική οικονομία του κανονισμού 44/2001 και, ιδίως, οι διατάξεις του ίδιου κανονισμού περί των λόγων αρνήσεως της αναγνωρίσεως αλλοδαπών αποφάσεων, καθώς και οι διατάξεις που σκοπό έχουν τη διευθέτηση των καταστάσεων εκκρεμοδικίας προκειμένου να προλαμβάνεται η έκδοση αντιφατικών αποφάσεων.

50. Η περιοριστική απαρίθμηση των λόγων αρνήσεως της αναγνωρίσεως αλλοδαπών αποφάσεων αποτυπώνει τη βούληση να ευνοείται η αναγνώρισή τους, ακόμη και αν το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως έχει αποφανθεί μόνον επί της δικαιοδοσίας του.

24 — Σελίδα 42.

25 — Σημείο 184.

26 — Σημείο 191.

27 — Όπ.π.

28 — Απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2006, C-283/05, ASML (Συλλογή 2006, σ. I-12041, σκέψη 23).

29 — Απόφαση της 4ης Μαΐου 2010, C-533/08, TNT Express Nederland (Συλλογή 2010, σ. I-49, σκέψη 49).

51. Λόγω της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης που διέπει τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και της θεσπίσεως κοινών κανόνων δικαιοδοσίας, τους οποίους οφείλουν να τηρούν όλα τα δικαστήρια των κρατών μελών, ο κανονισμός 44/2001 αποκλείει, κατ' αρχήν, τον έλεγχο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους προελεύσεως, είτε ασκείται αμέσως, διά του ελέγχου των διαπιστώσεων επί των πραγματικών περιστατικών ή των κριτηρίων επί των οποίων στηρίχθηκε ο δικαστής για να αποφανθεί επί της δικαιοδοσίας[30], είτε εμμέσως, μέσω της δημόσιας τάξεως[31], απαγορεύοντας, πάντως, στο ίδιο εδάφιο, οποιαδήποτε επί της ουσίας αναθεώρηση της αλλοδαπής αποφάσεως. Σύμφωνα με την έκθεση Jénard, «η μη αναψηλάφηση της υποθέσεως [προϋποθέτει] πλήρη εμπιστοσύνη στο δικαστήριο του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως· η εμπιστοσύνη αυτή όσον αφορά το βάσιμο της δικαστικής αποφάσεως πρέπει φυσιολογικά να επεκτείνεται και στην εφαρμογή των κανόνων δικαιοδοσίας [...] από το δικαστήριο»[32].

52. Υπό την ίδια έννοια, οι διατάξεις που αφορούν τη διευθέτηση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας χαρακτηρίζονται από την υποχρέωση του δικαστηρίου που επελήφθη δεύτερο, όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, να διαπιστώσει την έλλειψη της δικής του διεθνούς δικαιοδοσίας υπέρ του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο[33]. Μάλιστα, με την απόφασή του της 9ης Δεκεμβρίου 2003, C-116/02, Gasser[34], το Δικαστήριο έκρινε ότι το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο, η δικαιοδοσία του οποίου προβάλλεται βάσει ρήτρας περί διεθνούς δικαιοδοσίας, οφείλει, παρά ταύτα, να αναστείλει την έκδοση αποφάσεως μέχρι να διαπιστώσει το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του.

53. Κατά την άποψή μου, από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι ο κανονισμός 44/2001 περιλαμβάνει στις αποφάσεις που μπορούν να αναγνωριστούν και εκείνες με τις οποίες το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο αποφάνθηκε επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του, ανεξαρτήτως του αν κήρυξε εαυτό αρμόδιο ή αναρμόδιο.

54. Η λύση αυτή επιβάλλεται όταν το δικαστήριο κρίνει ότι έχει δικαιοδοσία.

55. Αν το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως, με την ίδια απόφαση, κρίνει ότι έχει δικαιοδοσία και αποφανθεί επί του βασίμου της αγωγής, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται δεύτερο δεν μπορεί να εξετάσει εκ νέου το ζήτημα της δικαιοδοσίας και να κηρύξει εαυτό αρμόδιο, διότι θα παραβίαζε έτσι τόσο την αρχή του μη ελέγχου της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως όσο και την αρχή ότι απαγορεύεται η επί της ουσίας αναθεώρηση της αλλοδαπής αποφάσεως. Αν υποτεθεί ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως έχει κρίνει ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία, αλλά αποφάσισε να αναστείλει την έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας, προκειμένου, για παράδειγμα, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους οι διάδικοι που συμφώνησαν επί της αποκλειστικής δικαιοδοσίας, το να δεχθούμε ότι το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο μπορεί να εξετάσει εκ νέου τη δικαιοδοσία θα ερχόταν σε ευθεία αντίθεση προς τον προβλεπόμενο από το άρθρο 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 κανόνα, σύμφωνα με τον οποίον υποχρεούται να διαπιστώσει την έλλειψη της δικαιοδοσίας του.

56. Κατά την άποψή μου, η ίδια λύση πρέπει να δοθεί και στην περίπτωση που ο δικαστής κρίνει ότι στερείται δικαιοδοσίας. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορούν δύο ουσιαστικοί λόγοι.

30 — Άρθρο 35, παράγραφοι 2 και 3, πρώτη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού.

31 — Άρθρο 35, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του ίδιου κανονισμού.

32 — Σελίδα 46.

33 — Άρθρο 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001.

34 — Συλλογή 2003, σ. I-14693.

57. Ο πρώτος λόγος είναι νομικής φύσεως. Η απόφαση περί ελλείψεως δικαιοδοσίας, η οποία περατώνει τη δίκη, παρουσιάζει, υπό το πρίσμα του ορισμού της «αποφάσεως», κατά την έννοια του κανονισμού 44/2001, τα ίδια χαρακτηριστικά με μια απόφαση με την οποία το δικαστήριο κρίνει ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία. Όπως και η τελευταία, εκδίδεται από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο, μολονότι δεν έχει πλέον εξουσία να επιλύσει τη διαφορά για την οποία κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο, έχει, πάντως, ασκήσει προηγουμένως μια κατ' ελάχιστον δικαιοδοτική εξουσία, αποφαινόμενο επί της ίδιας της δικαιοδοσίας του.

58. Ο δεύτερος λόγος είναι πρακτικής φύσεως. Αφορά το γεγονός ότι η αναγνώριση των αποφάσεων που διαπιστώνουν έλλειψη δικαιοδοσίας αποτρέπει τον κίνδυνο μιας αρνητικής συγκρούσεως δικαιοδοσίας, την οποία ο κανονισμός 44/2001 θέλησε επίσης να αποφύγει. Μια σύγκρουση τέτοιου είδους θα μπορούσε να προκληθεί αν το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο αρνούνταν να αναγνωρίσει την απόφαση που εκδόθηκε προηγουμένως και κήρυττε εαυτό αναρμόδιο με το αιτιολογικό ότι είχε δικαιοδοσία το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο.

59. Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα ότι τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι συνιστά «απόφαση» κατά τον ανωτέρω κανονισμό η απόφαση με την οποία το δικαστήριο ενός κράτους μέλους αποφαίνεται επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του, ανεξαρτήτως του αν κηρύσσει εαυτό αρμόδιο ή αναρμόδιο, και δεν ασκεί συναφώς επιρροή το γεγονός ότι η απόφαση αυτή χαρακτηρίζεται ως «απόφαση επί του παραδεκτού» κατά το δίκαιο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως.

Γ – *Επί του τρίτου ερωτήματος*

60. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο από το οποίο ζητείται η αναγνώριση αποφάσεως με την οποία το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έκρινε εαυτό αναρμόδιο βάσει ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, δεσμεύεται από τη διαπίστωση περί το κύρος της ρήτρας αυτής, διαπίστωση η οποία περιέχεται στο σκεπτικό της αποφάσεως.

61. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά υπό την έννοια αυτή ποια είναι η έκταση των αποτελεσμάτων που παράγει η απόφαση περί ελλείψεως δικαιοδοσίας και διερωτάται, ειδικότερα, αν το ίδιο δεσμεύεται από το σκεπτικό το οποίο αναφέρεται στην ύπαρξη και το κύρος της ρήτρας περί απονομής δικαιοδοσίας στα ισλανδικά δικαστήρια, πράγμα που δεν θα του επέτρεπε να κηρύξει εαυτό αρμόδιο.

62. Οι απόψεις που υποστηρίχθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες.

63. Σύμφωνα με την πρώτη από αυτές, η οποία υποστηρίζεται από την Krones AG, τις Gothaer κ.λπ. και τη Γερμανική Κυβέρνηση, το αποτέλεσμα της αναγνωρίσεως της αποφάσεως είναι αποκλειστικά αρνητικό, με την έννοια ότι εκτείνεται αποκλειστικά στη διαπίστωση της ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο. Η Krones AG υποστηρίζει ότι ο σεβασμός του αρνητικού αποτελέσματος της αποφάσεως περί ελλείψεως δικαιοδοσίας πρέπει να γίνει αντιληπτός υπό την έννοια ενός αυτοτελούς δεσμευτικού αποτελέσματος, το οποίο εξαντλείται στη διαπίστωση ότι το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο δεν είχε δικαιοδοσία. Οποιαδήποτε άλλη θεώρηση δεν δεσμεύει τα δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών, καθόσον ούτε ο κανονισμός 44/2001 ούτε η Σύμβαση του Λουγκάνο παρέχουν στο δικαστήριο που επελήφθη της αγωγής τη δυνατότητα να αποφανθεί επί της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων των λοιπών κρατών μελών ή των συμβαλλομένων κρατών. Κατά την Krones AG, κανένας περιορισμός του γερμανικού δικαστηρίου δεν πρέπει να γίνει δεκτός όσον αφορά την ελεύθερη διαπίστωση της δικαιοδοσίας του δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001. Επιπλέον, οι λόγοι αρνήσεως της αναγνωρίσεως που μνημονεύονται στα άρθρα 34 και 35 του κανονισμού αυτού δεν μπορούν να εφαρμοστούν στις επί

της δικαιοδοσίας αποφάσεις. Οι Gothaer κ.λπ. καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα για τον λόγο ότι ο επίδικος κανονισμός δεν περιέχει μηχανισμό υποχρεωτικής παραπομπής από το ένα δικαστήριο στο άλλο και ότι από την οικονομία του κεφαλαίου ΙΙΙ του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι κάθε κράτος μέλος αποφασίζει πάντοτε το ίδιο σχετικά με τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του. Η δε Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι σε κάθε επιλαμβανόμενο δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιό του, το κύρος μιας ρήτρας περί απονομής δικαιοδοσίας σε δικαστήριο τρίτου κράτους. Επιπλέον, κατά την ίδια, η μέγιστη δυνατή έκταση του αποτελέσματος της αναγνωρίσεως καθορίζεται από το δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως και μια απόφαση προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί να παράγει στο κράτος μέλος αναγνωρίσεως αποτελέσματα ευρύτερα από εκείνα που θα επαγόταν ανάλογη απόφαση αν εκδιδόταν στο κράτος αυτό.

64. Αντίθετα με την ως άνω ερμηνεία, η Βελγική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναγνωρίζουν όχι μόνο το διατακτικό, αλλά και το σκεπτικό της αποφάσεως που αφορά το κύρος της ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας. Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, η ισχύς του δεδικασμένου μιας αποφάσεως εκτείνεται σε αυτό που, λόγω της αμφισβητήσεως ενώπιον του δικαστηρίου κατ' αντιδικία των διαδίκων, συνιστά, έστω και σιωπηρώς, την αναγκαία βάση της αποφάσεως. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η θεωρία της επεκτάσεως των συνεπειών πρέπει να εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του αν η απόφαση επί του κύρους της ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας επιβεβαιώνει ή απορρίπτει τελικώς τη διεθνή δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου. Κατά την άποψή της, η λύση δεν μπορεί να εξαρτάται από το αν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, η κρίση που αφορά το κύρος της ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας έχει καταστεί «αμετάκλητη».

65. Τέλος, κατά μια ενδιάμεση άποψη, την οποία υποστηρίζουν η Samskip GmbH καθώς και η Αυστριακή και η Ελβετική Κυβέρνηση, κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να αναγνωρίζει τις αποφάσεις δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους όσον αφορά το κύρος συμφωνίας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, αλλά μόνον όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, η απόφανση επί του κύρους της συμφωνίας «έχει ισχύ δεδικασμένου» ή «παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα». Αναφερόμενες τόσο στην έκθεση Jénard όσο και στη νομολογία του Δικαστηρίου επί της αρχής της επεκτάσεως των συνεπειών [στο κράτος μέλος αναγνωρίσεως] [35], η Αυστριακή και η Ελβετική Κυβέρνηση εκτιμούν ότι η αρχή της αναγνωρίσεως πρέπει να έχει ως συνέπεια «να [προσδίδεται] στις αποφάσεις το κύρος και η αποτελεσματικότητα που απολαύουν στο κράτος εκδόσεώς τους» [36].

66. Συντάσσομαι με τη δεύτερη από τις τρεις προβαλλόμενες απόψεις. Κατ' εμέ, η απόφαση με την οποία το δικαστήριο ενός κράτους μέλους αποφαίνεται επί της δικαιοδοσίας του αφού έχει εξετάσει το κύρος και την έκταση ισχύος μιας ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας δεν αποτελεί, στο πλαίσιο του συστήματος αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που προβλέπεται από τον κανονισμό 44/2001, απόφαση όπως οι άλλες αποφάσεις και πρέπει, δεδομένης της ιδιαιτερότητάς της, να παράγει συγκεκριμένα, ομοιόμορφα και αυτοτελή αποτελέσματα εκτός του κράτους μέλους εκδόσεώς της.

67. Εκτιμώ ότι η απόφαση περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας επιβάλλεται στο δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως και ότι το τελευταίο δεν μπορεί να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο λόγω διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο εκδόσεως αποφάσεως ασυμβίβαστης με την προηγηθείσα. Χωρίς αυτό το ελάχιστο αποτέλεσμα, η αναγνώριση της αποφάσεως περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας θα καθίστατο άνευ σημασίας. Εξάλλου, η Krones AG αποδέχεται το αποτέλεσμα αυτό, μολονότι υποστηρίζει, υποπίπτοντας μάλιστα και σε κάποια αντίφαση, ότι η απόφαση που απορρίπτει ένδικο βοήθημα λόγω ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου δεν συνιστά «απόφαση» κατά το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001.

35 — Προπαρατεθείσα απόφαση Hoffmann.

36 — Σκέψεις 10 και 11.

68. Θεωρώ, επιπλέον, ότι το δεσμευτικό αποτέλεσμα της αποφάσεως περί ελλείψεως δικαιοδοσίας πρέπει κατ' ανάγκην να επεκτείνεται στην κρίση περί του κύρους και της εκτάσεως ισχύος της ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας, ανεξαρτήτως του αν στην κρίση αυτή προσδίδεται ισχύς δεδικασμένου από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως ή του κράτους μέλους αναγνωρίσεως.

69. Η άποψή μου στηρίζεται, κατ' αρχάς, στους σκοπούς του κανονισμού 44/2001, ακολούθως στη γενική οικονομία των δικονομικών διατάξεων του κανονισμού αυτού περί διεθνούς δικαιοδοσίας και, τέλος, στην αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

1. Οι σκοποί του κανονισμού 44/2001

70. Όπως ανέφερα ήδη στο σημείο 46 των ανά χείρας προτάσεων, ο κανονισμός 44/2001 έχει ως σκοπό την προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστηρίων της Ένωσης, τη διευκόλυνση της ταχείας αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων, την εξασφάλιση της ευχέρειας εντοπισμού του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία και, ως εκ τούτου, την εγγύηση της ασφάλειας δικαίου για τους ιδιώτες, της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της ελαχιστοποιήσεως του κινδύνου παράλληλων ένδικων διαδικασιών με αντικείμενο την ίδια υπόθεση.

71. Κατά την άποψή μου, είναι αντίθετη προς τους σκοπούς αυτούς η αναγνώριση στο δικαστήριο από το οποίο ζητείται η αναγνώριση αλλοδαπής αποφάσεως της εξουσίας να επανεξετάσει την έκταση ισχύος και το κύρος μιας ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας βάσει της οποίας το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως κήρυξε εαυτό αναρμόδιο.

72. Η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών, η οποία δικαιολογεί, μεταξύ άλλων, τον αυτόματο χαρακτήρα της αναγνωρίσεως των αλλοδαπών αποφάσεων, τον περιορισμό των λόγων μη αναγνωρίσεως, τον αποκλεισμό του ελέγχου της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου προελεύσεως αλλά και την επί της ουσίας αναθεώρηση προϋποθέτει, πράγματι, ότι κάθε δικαστήριο κράτους μέλους θεωρεί τις αποφάσεις που εκδίδονται από τα δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών ισοδύναμες με τις δικές του. Εξ αυτού προκύπτει ότι, αν ένα από τα ισότιμα δικαστήρια έχει ήδη κληθεί, στο πλαίσιο του ελέγχου της δικαιοδοσίας του, να αποφανθεί προηγουμένως επί του κύρους και της εκτάσεως ισχύος μιας ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας, το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η αναγνώριση της σχετικής αποφάσεως δεν μπορεί να κρίνει εκ νέου το ίδιο ζήτημα.

73. Κατά μείζονα λόγο, επιβάλλεται ακόμη μεγαλύτερος βαθμός εμπιστοσύνης όταν τα δικαστήρια των κρατών μελών καλούνται να εφαρμόσουν κοινούς κανόνες ευθείας αρμοδιότητας.

74. Επιβάλλεται συναφώς η επισήμανση ότι οι δικονομικοί κανόνες που προβλέπονται από το κεφάλαιο ΙΙ του κανονισμού 44/2001 και οι κανόνες περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων, οι οποίοι περιέχονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του κανονισμού αυτού, δεν συνιστούν χωριστά και αυτοτελή σύνολα, αλλά συνδέονται στενά μεταξύ τους[37].

75. Αυτό έχει καταδείξει το Δικαστήριο, το οποίο έχει κρίνει επανειλημμένως σε καταστάσεις εκκρεμοδικίας ότι, όταν η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται ευθέως από τους κανόνες της Συμβάσεως των Βρυξελλών, οι οποίοι είναι κοινοί και για τα δύο δικαστήρια, οι κανόνες αυτοί μπορούν να ερμηνευθούν και να εφαρμοστούν με το ίδιο κύρος από οποιαδήποτε από αυτά, καθώς το δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως σε καμιά περίπτωση δεν είναι σε καλύτερη θέση να αποφανθεί απ'

37 — Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2012, C-514/10, Wolf Naturprodukte (σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

ό,τι το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως[38]. Κατά την άποψή μου, η ισότητα των δικαστηρίων της Ένωσης ενώπιον των κανόνων δικαιοδοσίας υπαγορεύει την ομοιομορφία των αποτελεσμάτων που παράγουν οι αποφάσεις τις οποίες εκδίδουν τα δικαστήρια αυτά εφαρμόζοντας τους εν λόγω κανόνες.

76. Μολονότι, σε περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 23 του κανονισμού 44/2001 για τους τρόπους συμβατικής παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, καθόσον η επίδικη ρήτρα αναγνωρίζει δικαιοδοσία σε δικαστήριο κράτους που δεν είναι μέλος της Ένωσης, πρέπει να τονιστεί ότι η Σύμβαση του Λουγκάνο, στην οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος η Δημοκρατία της Ισλανδίας, περιέχει ανάλογη διάταξη στο άρθρο της 23.

77. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η αναγωγή στο δίκαιο του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως ή του κράτους μέλους αναγνωρίσεως, προκειμένου να προσδιοριστεί η έκταση των αποτελεσμάτων που παράγει η απόφαση περί ελλείψεως δικαιοδοσίας, θα επέτρεπε, στην περίπτωση που το δίκαιο αυτό δεν θα αναγνώριζε ισχύ δεδικασμένου στις αποφάνσεις περί το κύρος και την έκταση ισχύος της ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας, την εκ νέου εξέταση του ζητήματος από το δικαστήριο προς ο η αίτηση αναγνωρίσεως, με αποτέλεσμα να θίγεται η ευχέρεια εντοπισμού των κανόνων δικαιοδοσίας που θέτουν τόσο ο κανονισμός 44/2001 όσο και η Σύμβαση του Λουγκάνο και να παραβιάζεται, ως εκ τούτου, η αρχή της ασφάλειας δικαίου.

78. Η παραδοχή ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους προς ο η αίτηση αναγνωρίσεως μπορεί να θεωρήσει άκυρη τη ρήτρα περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας που το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως αναγνώρισε ως έγκυρη θα ερχόταν σε ευθεία αντίθεση προς την αρχή της απαγορεύσεως της επί της ουσίας αναθεωρήσεως αλλοδαπής αποφάσεως, η οποία απαγορεύει στο πρώτο δικαστήριο να αρνηθεί την αναγνώριση ή την εκτέλεση της αποφάσεως που εξέδωσε το δεύτερο με το σκεπτικό ότι το ίδιο θα είχε αποφανθεί διαφορετικά.

79. Επιπλέον, επιβάλλεται η επισήμανση ότι ο προσδιορισμός της ισχύος του δεδικασμένου που αναγνωρίζει κάθε εθνικό δίκαιο στο σκεπτικό μιας αποφάσεως μπορεί να αποδειχθεί δύσκολο εγχείρημα[39]. Σε μια υπόθεση εργασίας που απαντά συχνά, στην οποία, όπως στη διαφορά της κύριας δίκης, το ζήτημα της δικαιοδοσίας εκπορεύεται από ένα ζήτημα ουσίας, η άποψη ότι απόκειται στο εθνικό δίκαιο να προσδιορίσει ποια είναι τα συνδεόμενα με το σκεπτικό αποτελέσματα που κρίνουν το ζήτημα ουσίας δημιουργεί αβεβαιότητα στους διαδίκους όσον αφορά την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των ενδεχομένως αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων και δυσχεραίνει το έργο του εθνικού δικαστηρίου από το οποίο ζητείται η αναγνώριση.

80. Εν κατακλείδι, θεωρώ ότι οι σκοποί του κανονισμού 44/2001 προϋποθέτουν τη συνεκτίμηση των σκέψεων που πρυτάνευσαν στο ζήτημα ουσίας από το οποίο εξηρτάτο η δικαιοδοσία. Ένα επιπλέον επιχείρημα υπέρ της λύσεως αυτής έγκειται στην οικονομία των δικονομικών κανόνων του επίδικου κανονισμού, η οποία πρέπει να εξεταστεί στη συνέχεια.

38 — Προπαρατεθείσες αποφάσεις Turner (σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και TNT Express Nederland (σκέψη 55).

39 — Αναφέρω, παραδείγματος χάριν, ότι η διαπίστωση που περιέχεται στις παρατηρήσεις της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία στη Γαλλία το δεσμευτικό αποτέλεσμα «δεν περιορίζεται στο διατακτικό της αποφάσεως, αλλά εκτείνεται σε όλα τα στοιχεία που συνδέονται άρρηκτα με αυτό και που περιέχονται στην αιτιολογία», είναι ανακριβής υπό το πρίσμα της πρόσφατης νομολογίας του Cour de cassation [αναιρετικού δικαστηρίου], το οποίο, σε απόφαση που εκδόθηκε από την ολομέλειά του στις 13 Μαρτίου 2009, εγκατέλειψε τη θεωρία των motifs décisoires [στοιχείων της αποφάσεως που περιέχονται στο σκεπτικό, ενώ θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στο διατακτικό] και υποστήριξε ότι το δεδικασμένο καλύπτει μόνον ό,τι περιλαμβάνει το διατακτικό.

2. Η γενική οικονομία των δικονομικών διατάξεων του κανονισμού 44/2001 για τη δικαιοδοσία

81. Μία από τις ισχυρότερες ενδείξεις της εύνοιας του κανονισμού 44/2001 υπέρ της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων στο πλαίσιο της Ένωσης είναι η αρχή σύμφωνα με την οποία η έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως δεν αποτελεί λόγο για να μην αναγνωριστεί η απόφαση που εξέδωσε το δικαστήριο αυτό, εκτός από τις περιπτώσεις που απαριθμούνται περιοριστικά στα άρθρα 34 και 35 του εν λόγω κανονισμού[40]. Από την αρχή αυτή προκύπτει ότι μια απόφαση επί της ουσίας μπορεί να αναγνωριστεί ακόμη και αν έχει εκδοθεί κατά παράβαση των κοινών κανόνων ευθείας αρμοδιότητας που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙ του εν λόγω κανονισμού, έστω και αν το ζήτημα της δικαιοδοσίας δεν αποτέλεσε αντικείμενο αντιπαραθέσεως μεταξύ των διαδίκων.

82. Η απαγόρευση του ελέγχου της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως συνεπάγεται κατ' ανάγκην και περιορισμό της εξουσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προς ο η αίτηση αναγνωρίσεως να διαπιστώσει τη δική του δικαιοδοσία. Πράγματι, παρόλο που το εθνικό δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί μόνον επί της δικής του δικαιοδοσίας, καθόσον ο κανονισμός 44/2001 δεν επιτρέπει τον έλεγχο της δικαιοδοσίας ενός δικαστηρίου από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους[41], εντούτοις, η απόφαση που εκδίδει το δικαστήριο αποφαινόμενο επί της δικής του δικαιοδοσίας επηρεάζει, κατ' ανάγκην, εμμέσως τη δικαιοδοσία των λοιπών δικαστηρίων της Ένωσης. Με άλλα λόγια, η άσκηση από ένα δικαστήριο της Ένωσης του καθήκοντός του να ελέγχει τη διεθνή δικαιοδοσία του συνεπάγεται περιορισμό της εξουσίας των λοιπών δικαστηρίων να διαπιστώσουν τη δική τους δικαιοδοσία. Η θεμελιώδης υποχρέωση της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης εν προκειμένω προϋποθέτει τον ενιαίο προσδιορισμό του περιορισμού αυτού, ο οποίος δεν μπορεί να ποικίλλει αναλόγως των εθνικών κανόνων που προσδιορίζουν την έκταση της ισχύος του δεδικασμένου.

83. Ένα επιχείρημα υπέρ της απόψεως αυτής παρέχει, κατά την άποψή μου, το άρθρο 35, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, το οποίο, στις περιπτώσεις στις οποίες, κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο αναγνωρίσεως μπορεί να ελέγξει τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως, προβλέπει, πάντως, ότι το δικαστήριο αναγνωρίσεως δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών στις οποίες στήριξε τη δικαιοδοσία του το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως. Επομένως, ο κανόνας αυτός καθορίζει εκ των προτέρων την επιβαλλόμενη εμπιστοσύνη προς τις διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών του αλλοδαπού δικαστηρίου, ανεξαρτήτως του αν το δικονομικό δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως ή του κράτος μέλους αναγνωρίσεως προσδίδουν στις διαπιστώσεις αυτές ισχύ δεδικασμένου.

84. Η ανάλυση που προτείνω θεωρώ ότι επιβάλλεται, επιπλέον, και υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

3. Η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας

85. Η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, απορρέει δε από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και έχει κατοχυρωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950[42].

40 — Μόνο σε ορισμένες ιδιαίτερα ευαίσθητες υποθέσεις μπορεί το δικαστήριο του κράτους μέλους προς ο η αίτηση αναγνωρίσεως να προβεί σε έλεγχο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Ειδικότερα, δεν μπορεί να κρίνει ότι η αλλοδαπή απόφαση στερείται κάθε αποτελέσματος παρά μόνο σε περίπτωση παραβάσεως των κανόνων δικαιοδοσίας που προστατεύουν τους ασφαλισμένους ή τους καταναλωτές ή των κανόνων περί «αποκλειστικής» δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο τμήμα 6 του κεφαλαίου ΙΙ του κανονισμού 44/2001 για ορισμένες υποθέσεις, όπως αυτές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων ή μισθώσεις ακινήτων.

41 — Βλ. συναφώς, όσον αφορά τη Σύμβαση των Βρυξελλών, προπαρατεθείσα απόφαση Turner (σκέψη 26).

42 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, C-279/09, DEB (Συλλογή 2010, σ. I-13849, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

86. Η αρχή αυτή περιελήφθη και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος, μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, έχει, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ΣΕΕ, «το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες».

87. Η αρχή αυτή εκφράζει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα κάθε προσώπου στη δίκαιη, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας εκδίκαση της υποθέσεώς του από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

88. Η άρνηση του δεσμευτικού αποτελέσματος της αποφάσεως του δικαστηρίου προελεύσεως, το οποίο, προτού εξετάσει τη δικαιοδοσία του, έκρινε το ζήτημα του κύρους και της εκτάσεως ισχύος μιας ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας, θα αντέκειτο προς την εν λόγω αρχή, καθώς θα δημιουργούσε σοβαρό κίνδυνο αρνητικής συγκρούσεως δικαιοδοσίας, ο οποίος θα κατέληγε σε παντελή έλλειψη ένδικης προστασίας. Σε περίπτωση, για παράδειγμα, που ένα δικαστήριο κηρύξει εαυτό αναρμόδιο λόγω της υπάρξεως ρήτρας περί απονομής δικαιοδοσίας σε άλλο δικαστήριο, το τελευταίο αυτό δικαστήριο, αν κρίνει άκυρη τη ρήτρα, θα μπορούσε επίσης να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο. Η άποψη που υποστηρίζουν η Krones AG και οι Gothaer κ.λπ., σύμφωνα με την οποία η πρώτη απόφαση έχει ως μοναδικό αποτέλεσμα ότι το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο δεν μπορεί να αρνηθεί τη διεθνή του δικαιοδοσία «για τον λόγο ότι είναι αρμόδιο το δικαστήριο του κράτους μέλους που επελήφθη πρώτο», θεωρώ ότι ενέχει μια εσωτερική αντίφαση, καθώς θεωρεί υποχρεωτικό το να ληφθούν υπόψη οι λόγοι για τους οποίους το δικαστήριο έκρινε εαυτό αναρμόδιο, μολονότι αρνείται, ταυτόχρονα, κάθε δεσμευτικό αποτέλεσμα των λόγων αυτών.

89. Εν περιλήψει, θεωρώ ότι οι σκοποί και η γενική οικονομία των δικονομικών διατάξεων του κανονισμού 44/2001, καθώς και το δικαίωμα σε αποτελεσματική ένδικη προστασία, επιτάσσουν να εκτιμάται το κύρος και η έκταση ισχύος της ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας από ένα και μόνο δικαστήριο της Ένωσης, ενώ το δικαστήριο του κράτους μέλους προς ο η αίτηση αναγνωρίσεως έχει δικαίωμα να εξετάσει τη ρήτρα αυτή μόνο στις περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις στις οποίες του επιτρέπεται να ελέγχει τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως. Επομένως, το δικαστήριο του κράτους μέλους προς ο η αίτηση αναγνωρίσεως πρέπει να δεσμεύεται από την κρίση του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως, ακόμη και αν αυτή περιέχεται στο σκεπτικό της αποφάσεως, ανεξαρτήτως του αν αναγνωρίζεται σε αυτήν ισχύς δεδικασμένου από τις εθνικές νομοθεσίες.

90. Η λύση που προτείνω θεωρώ ότι δεν έρχεται σε αντίθεση με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το οποίο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί των αποφάσεων που κρίνουν ζητήματα δικαιοδοσίας.

91. Απαντώντας σε προδικαστικό ερώτημα σχετικά με τα αποτελέσματα που παράγει στην ολλανδική έννομη τάξη απόφαση γερμανικού δικαστηρίου που υποχρεώνει στην καταβολή διατροφής και έχει περιβληθεί τον εκτελεστήριο τύπο στις Κάτω Χώρες, το Δικαστήριο έκρινε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Hoffmann, ότι «αλλοδαπή απόφαση που έχει αναγνωριστεί […] πρέπει, καταρχήν, να αναπτύσσει στο κράτος αναγνωρίσεως τις ίδιες έννομες συνέπειες με εκείνες που αναπτύσσει στο κράτος εκδόσεώς της» [43], προβλέποντας, πάντως, εξαίρεση σε αυτόν τον κανόνα επί της αρχής με την κρίση ότι «αλλοδαπή απόφαση, η οποία περιεβλήθη τον εκτελεστήριο τύπο σε συμβαλλόμενο κράτος […], και η οποία μπορεί ακόμα να εκτελεστεί στο κράτος εκδόσεώς της, δεν πρέπει να εξακολουθεί να εκτελείται στο κράτος αναγνωρίσεως όταν, σύμφωνα με τη νομοθεσία του τελευταίου, η εκτέλεση δεν μπορεί πλέον να πραγματοποιηθεί για λόγους που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της [Σ]υμβάσεως [των Βρυξελλών]» [44].

43 — Σκέψη 11.
44 — Σκέψη 18.

92. Πλέον πρόσφατα, με την προπαρατεθείσα απόφαση Αποστολίδης, το Δικαστήριο έκρινε ότι, «ναι μεν η αναγνώριση πρέπει να έχει ως συνέπεια, καταρχήν, να προσδίδει στις αποφάσεις το κύρος και την αποτελεσματικότητα που απολαύουν στο κράτος μέλος εκδόσεώς τους […], εντούτοις δεν υπάρχει λόγος να προσδίδονται σε δικαστικές αποφάσεις, κατά την εκτέλεσή τους, ιδιότητες που στερούνται στο κράτος μέλος προελεύσεως […] ή αποτελέσματα τα οποία δεν θα παρήγε ομοειδής απόφαση που θα εκδιδόταν απευθείας στο κράτος μέλος εκτελέσεως» [45].

93. Εκτιμώ, ωστόσο, ότι η νομολογία αυτή, η οποία αφορά την εκτέλεση των αποφάσεων επί της ουσίας που πρέπει να μεταφραστούν σε καθεμιά από τις εθνικές έννομες τάξεις, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις αποφάσεις που κρίνουν τη διεθνή δικαιοδοσία. Αν οι διαφορές των εθνικών έννομων τάξεων δικαιολογούν τη συνεκτίμηση του αποτελέσματος που παράγει η απόφαση στο κράτος μέλος προελεύσεως, με την επιφύλαξη της διορθώσεως της λύσεως, όταν η απόφαση παράγει αποτελέσματα άγνωστα στο κράτος μέλος αναγνωρίσεως, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων που θα παρήγε μια παρόμοια απόφαση αν εκδιδόταν στο κράτος αυτό, οι αποφάσεις των δικαστηρίων που αποφαίνονται επί της διεθνούς δικαιοδοσίας τους δυνάμει του κανονισμού 44/2001 και της Συνθήκης του Λουγκάνο χαρακτηρίζονται από την ομοιογένειά τους και πρέπει, κατά συνέπεια, να υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς. Για τους λόγους που εξέθεσα ανωτέρω, τα εργαλεία αυτά, τα οποία καθιερώνουν κανόνες δικαιοδοσίας ισχύοντες για τα δικαστήρια όλων των κρατών μελών και ο σκοπός των οποίων είναι να εκδίδεται για την ίδια διαφορά μία μόνο απόφαση με διεθνή ισχύ, υπαγορεύουν την αναγνώριση του ίδιου ενιαίου δεσμευτικού αποτελέσματος στις αποφάσεις επί της δικαιοδοσίας, ανεξαρτήτως του αν στις αποφάσεις αυτές αναγνωρίζεται ισχύς δεδικασμένου στα κράτη μέλη.

94. Οι ενστάσεις που προβάλλουν η Krones AG και οι Gothaer κ.λπ. κατά του εν λόγω δεσμευτικού αποτελέσματος δεν με πείθουν.

95. Η πρώτη ένσταση στηρίζεται στο γεγονός ότι τα άρθρα 26, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 και 20, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο επιβάλλουν σε κάθε επιλαμβανόμενο δικαστήριο την υποχρέωση να ελέγχει αυτεπαγγέλτως τη διεθνή δικαιοδοσία του. Κατά την άποψή τους, η αναγνώριση δεσμευτικού αποτελέσματος στην κρίση του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως σχετικά με το κύρος και την έκταση ισχύος της ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας θα είχε ως αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται το δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως να προβεί στον έλεγχο της δικής του δικαιοδοσίας.

96. Καίτοι θεωρώ ακριβή τη διαπίστωση αυτή, δεν συνάγω εξ αυτού τα ίδια συμπεράσματα με την Krones AG και τις Gothaer κ.λπ. Το άρθρο 26, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 θεωρείται διάταξη που προστατεύει τον εναγόμενο-κάτοικο της Ένωσης, ο οποίος έχει δικαίωμα στους κανόνες δικαιοδοσίας που αντλούνται από το δίκαιο της Ένωσης. Εντούτοις, η μεσολάβηση ενός πρώτου δικαστηρίου, το οποίο υποχρεούται να εφαρμόσει τους εν λόγω κανόνες, εγγυάται τον σεβασμό του δικαιώματός του και καθιστά περιττή την παρέμβαση άλλου δικαστηρίου της Ένωσης. Εξάλλου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, αν η διαπίστωση του δικαστηρίου προελεύσεως σχετικά με το κύρος και την έκταση ισχύος της ρήτρας περί παρεκτάσεως της δικαιοδοσίας είχε περιληφθεί στο διατακτικό της αποφάσεώς του, το δικαστήριο από το οποίο ζητείται η αναγνώριση της εν λόγω αποφάσεως θα ήταν υποχρεωμένο να τη δεχθεί.

97. Η δεύτερη ένσταση, με την οποίαν υποστηρίζεται ότι η άρνηση αναγνωρίσεως κατ' εφαρμογή των άρθρων 34 και 35 του κανονισμού 44/2001 δεν θα είχε νόημα σε μια απόφαση διαπιστώνουσα έλλειψη δικαιοδοσίας, επίσης δεν είναι πειστική. Πράγματι, θεωρώ ότι, από τη στιγμή που το αποτέλεσμα που αναγνωρίζεται στις αποφάσεις περί ελλείψεως δικαιοδοσίας δεν είναι αποκλειστικά αρνητικό, η άρνηση αναγνωρίσεως δεν στερείται νομικών συνεπειών. Έτσι, για παράδειγμα, αν ένα βελγικό δικαστήριο, το οποίο επιλαμβάνεται αγωγής για την καταβολή οφειλόμενων μισθωμάτων την οποία ασκεί ο εκμισθωτής ακινήτου που βρίσκεται στη Γερμανία, κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο, αφού δεχθεί ως έγκυρη

45 — Σκέψη 66. Βλ. επίσης αποφάσεις της 13ης Οκτωβρίου 2011, C-139/10, Prism Investments (Συλλογή 2011, σ. I-9511, σκέψη 38), και της 26ης Απριλίου 2012, C-92/12 PPU, Health Service Executive (σκέψη 142).

τη ρήτρα του μισθωτηρίου συμβολαίου που αναγνωρίζει δικαιοδοσία στα ισλανδικά δικαστήρια, το γερμανικό δικαστήριο που θα κληθεί να αποφανθεί παρεμπιπτόντως επί του αιτήματος αναγνωρίσεως της βελγικής αποφάσεως, θα έπρεπε να αρνηθεί να αναγνωρίσει την απόφαση αυτή, κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 35, παράγραφος 3, και 22, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001.

98. Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους προτείνω να δοθεί στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα η απάντηση ότι τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι, όταν το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως κρίνει ότι στερείται δικαιοδοσίας, αφού προηγουμένως αποφανθεί, στο σκεπτικό της αποφάσεώς του, επί του κύρους και της εκτάσεως της ισχύος ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας, το δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως δεσμεύεται από τη σχετική κρίση, ανεξαρτήτως του αν αναγνωρίζεται σε αυτήν ισχύς δεδικασμένου από το δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως ή του κράτους μέλους αναγνωρίσεως, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού επιτρέπει στο εν λόγω δικαστήριο να προβεί σε έλεγχο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως.

V – Πρόταση

99. Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Landgericht Bremen την ακόλουθη απάντηση:

Τα άρθρα 32 και 33 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχουν την έννοια ότι:

— συνιστά «απόφαση» κατά τον κανονισμό 44/2001 η απόφαση με την οποία το δικαστήριο ενός κράτους μέλους αποφαίνεται επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του, ανεξαρτήτως του αν κηρύσσει εαυτό αρμόδιο ή αναρμόδιο, και δεν ασκεί συναφώς επιρροή το γεγονός ότι η απόφαση αυτή χαρακτηρίζεται ως «απόφαση επί του παραδεκτού» από το δίκαιο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως, και

— όταν το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως κρίνει ότι στερείται δικαιοδοσίας, αφού προηγουμένως αποφανθεί, στο σκεπτικό της αποφάσεώς του, επί του κύρους και της εκτάσεως της ισχύος ρήτρας περί παρεκτάσεως δικαιοδοσίας, το δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως δεσμεύεται από τη σχετική κρίση, ανεξαρτήτως του αν αναγνωρίζεται σε αυτήν ισχύς δεδικασμένου από το δίκαιο του κράτους μέλους προελεύσεως ή του κράτους μέλους αναγνωρίσεως, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001 επιτρέπει στο εν λόγω δικαστήριο να προβεί σε έλεγχο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους μέλους προελεύσεως.